

MEDBORGERLIG
SAMLING

Försvarspolitiskt program för Medborgerlig Samling

Antaget av partistämman i Göteborg den 23 april 2017

Försvarspolitiskt program för Medborgerlig Samling

Inledning

Rikets försvar är en av statens allra mest centrala uppgifter. Utan en trovärdig försvarsförmåga utelämnas vi till omvärldens goda vilja. Inget av riksdagens partier tar idag denna uppgift på tillräckligt stort allvar. Detta understryks av att regeringar på bägge sidorna blockgränsen under de senare decennierna har underminerat de förmågor som tar lång tid att bygga upp men går väldigt snabbt att bryta ned. Medborgerlig Samling ser försvaret som en långsiktig investering i vår frihet, säkerhet och trygghet och prioriterar ett fungerande totalförsvar högt.

Medborgerlig Samling vill

- Att Sverige ska kunna försvara sitt eget territorium.
- Att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato.
- Att totalförsvaret, inklusive livsmedels- och drivmedelslager ska återuppbyggas.
- Att anslaget till försvar och krisberedskap ska ökas till cirka 2,5 % av BNP.
- Att Mälardalsregionen, Göteborgsregionen, Malmöregionen, Gotland och Nordkalotten ska prioriteras geostrategiskt.
- Att personalen inom försvaret ska bestå av både värnpliktiga och yrkessoldater.
- Att en samhällsplikt införs för både kvinnor och män som antingen genomförs som värnplikt eller som civilplikt inom samhällsfunktioner så som vård eller räddningstjänst.
- Att landets självförsörjningsförmåga ska öka.

Problembild

Vår försvarsförmåga befinner sig i fritt fall. 1975 var försvarsutgifterna 3,1 % av BNP, och under 80-talets början var försvarsutgifterna fortfarande kring 3 %. Sedan kom Sovjetunionens fall och Ryssland började utvecklas mot en liberal demokrati. Då intecknades den eviga freden av i princip alla politiker i Västeuropa. Inom loppet av ett årtionde sjönk försvarets andel av BNP från 2,4 % av BNP till 1,6 %.

Riksdagspartierna har hanterat försvarspolitiken särskilt oansvarigt efter 2008, när den negativa utvecklingen i Ryssland började. Efter detta har den försämrats ytterligare genom aggressioner i närområdet, inklusive invasionen i Ukraina och annekteringen av Krim. Även om försvarsbeslutet 2015 ledde till en femprocentig ökning under fem år, så

fortsätter landet falla, i relativa termer. Man har inte heller lyckats rekrytera tillräckligt med personer till yrkesförsvaret.

Sverige är nu i princip försvarslöst mot en beslutsam och kapabel yttre fiende. Tekniska brister finns, men mest allvarligt är att de essentiella system som vårt försvar bygger på inte får erforderligt stöd. De lager av livsmedel och drivmedel som har funnits har både röda och blå regeringar bidragit till att avveckla på ett synnerligen ansvarslöst sätt. En beredskap saknas således för att förnödenhetsförsörja folket med dess mest grundläggande behov i en situation där, på grund av konflikt i närområdet eller av en annan anledning, vi blir avskurna från leveranser från omvärlden.

Bakgrund

Slutet på det kalla kriget ledde till ett decennium av förhoppningar om varaktig fred och avspänning. Sverige var ett av de länder som utnyttjade den så kallade fredsdividenden till att dra ner på försvarsutgifterna och satsa på ett så kallat expeditionsförsvaret. Det innebar att det tidigare invasionsförsvaret skulle monteras ner och ersättas med ett expeditionsförsvaret som syftade till att stödja internationella fredsoperationer i oroliga hörn av världen i samarbete med likasinnade partnerländer. Förhoppningen var att Sveriges partnerländer även skulle komma till vår hjälp, ifall det mycket osannolika skulle inträffa att den säkerhetspolitiska situationen kraftigt försämrades i vårt eget närområde.

Sammanbrottet för den europeiska säkerhetsordningen

De senaste årens utveckling har ökat spänningarna i Europa. Efter det kalla krigets slut släppte Ryssland aldrig tanken på att det hade rätt att utöva inflytande över politiken i det som det kommit att definiera som sitt närområde.

Ett tidigt tecken på att allt inte stod rätt till var president Putins tal vid den säkerhetspolitiska konferensen i München 2007, där han kraftfullt kritiserade USA:s politik och lät antyda att Ryssland fortsättningsvis skulle stå upp för sina egna intressen – även om dessa inbegrep andra länder. Talet följdes av rysk-georgiska kriget augusti 2008, liksom destabiliseringen av Ukraina, som från våren 2014 övergick i annekteringen av Krimhalvön och ett mestadels lågintensivt krig i Donbas-regionen, där ryskstödda separatister och även reguljära ryska trupper slåss mot den ukrainska centralmakten.

Sedan Georgien-kriget har Rysslands politik understötts av ett aktivt återtagande av militär förmåga. Denna omfattar såväl militär professionalisering med fler stående förband, pågående generationsväxling av vapenplattformar och vapensystem, samt ett mer ambitiöst övningsmönster omfattande såväl storskaliga militära övningar som beredskapsövningar där sammandragning av förband och snabba förflyttningar över stora avstånd övas.

Inrikespolitiskt har Ryssland agerat för att kväva all opposition till den förda politiken såväl med hjälp av administrativa åtgärder som utbredd propaganda via statligt

kontrollerade media. Utvecklingen har gått i auktoritär riktning, vilket utökat de ryska ledarnas handlingsutrymme.

Försvagandet av de internationella institutionerna

Det ryska agerandet bryter mot såväl andan som många gånger bokstaven i de grundläggande överenskommelserna för europeisk säkerhet, Helsingforsavtalet 1975 och Budapestdokumentet 1994. Detta har inte kunnat följas upp av några kraftfulla motåtgärder från det internationella samfundet beroende på de internationella institutionernas inbyggda svagheter och fortsatta försvagning av populistiska politiska krafter.

Trots den betydelse som FN har inom många områden, har organisationen på grund av vetorätten aldrig varit särskilt handlingskraftigt i de konflikter i vilka en eller flera av världens fem stormakter är inblandade.

I Europa fortsätter EU:s säkerhetspolitik att bedrivas på mellanstatlig nivå även sedan Lissabonfördraget trädde i kraft 2009. Trots en ny organisation för utrikes- och säkerhetspolitiken krävs fortsatt enighet mellan alla medlemsstater för att beslut ska kunna fattas, vilket ofta leder till en långsam, tungrodd och urvattnad beslutsprocess.

Tyngdpunkten för europeiskt militärt samarbete är därmed fortsatt Nato. Nato har dock egna problem. För närvarande lever bara ett fåtal europeiska länder upp till ambitionen om att lägga 2 procent av BNP på försvaret. Detta har länge varit en friktionsyta i de europeiska Nato-medlemmarnas relation till USA. Denna friktionsyta ser nu ut att ytterligare kunna växa under den nuvarande Trump-administrationen, som i flera uttalanden har ifrågasatt Nato-alliansens betydelse.

Detta sätter i sin tur press på trovärdigheten för artikel fem i Nato-fördraget, det vill säga den artikel som slår fast att ett angrepp mot ett Natoland är ett angrepp mot hela alliansen. I förlängningen innebär det att sannolikheten för att en motståndare skulle vilja testa trovärdigheten i artikel fem har ökat.

Utvecklingen inom vårt närområde

De ökade spänningarna i Europa har även kommit till uttryck i Sveriges närmaste omvärld, i Östersjöregionen. Redan tidigt efter Sovjetunionens fall började Ryssland underblåsa de etniska motsättningarna i Estland och Lettland. Vidare har det utnyttjat sin starka ställning på de baltiska energimarknaderna som ett instrument för politiska och ekonomiska påtryckningar. Sammantaget med Rysslands agerande mot bland annat Georgien, Ukraina och Moldavien och ifrågasättandet av den europeiska säkerhetsordningen har osäkerheten kring spelreglerna i östra Östersjöregionen blivit större.

Den militärtekniska utvecklingen mot allt fler och bättre långräckviddiga precisionsstyrda vapen innebär samtidigt att hela Östersjöregionen ur militär synvinkel

är att betrakta som ett sammanhängande operationsområde. Sannolikheten att Sverige därmed skulle kunna bli indraget i en konflikt som primärt berör andra delar av Östersjöregionen har därmed ökat.

Sveriges mycket begränsade försvar i kombination med den ensidiga svenska solidaritetsförklaringen från 2009 – som definitivt satte punkt för den tidigare formeln alliansfrihet i fred, neutralitet i krig – har snarare fortsatt destabilisera Östersjöregionen än bidragit till dess stabilisering. Det är tydligt för alla inblandade att Sverige idag har mycket begränsade möjligheter att hävda svenskt territorium, än mindre att bidra till andra länders försvar. Sveriges historiska handlingsmönster tyder också på att vi främst ställer oss utanför alla konflikter än lever upp till våra egna tidigare deklarerationer. Såväl vi själva som vår omvärld skulle bli säkrare av att Sverige hade en tydligare och trovärdigt förpliktigande politik vars innebörd är glasklar för övriga Östersjöstater.

Försvarspolitiska förslag

Säkerhetspolitisk och militär strategi

Medborgerlig Samling anser att Sverige ska ha ett eget trovärdigt försvar som syftar till att försvara svenskt territorium och hävda svensk suveränitet. Försvaret ska vara fullvärdigt och innefatta samtliga vapenslag som samordnat ska kunna bemöta attacker och hot, oavsett om de kommer från en stat eller andra aktörer.

Sverige ska kunna försvara hela sitt territorium. Medborgerlig Samling vill återinföra ett heltäckande totalförsvar, innefattande både ett militärt och ett civilt försvar. Det civila försvaret ska skydda befolkningen i såväl freds- som krigstid och kunna användas vid större olyckor och katastrofer. Det civila försvaret måste säkerställa att grundläggande samhällsfunktioner, tjänster och livsmedelsförsörjningen fungerar under kris eller krig. Detsamma gäller infrastruktur.

Det långsiktiga målet för svensk säkerhetspolitik enligt MED är att Sverige tillsammans med övriga Östersjöstater ska bygga fred och säkerhet i Östersjöregionen. MED bejakar Sveriges nuvarande bilaterala och multilaterala samarbeten med de baltiska staterna, Polen, Tyskland, de nordiska länderna, Storbritannien och USA. För att politiken ska vara långsiktigt trovärdig och uthållig, och för att samarbetet ska kunna bedrivas fullt ut, anser MED att det behövs ett svenskt Nato-medlemskap.

Det kommer att ta många år innan tillräcklig kapacitet har byggts upp inom försvaret, även om uppbyggnaden påbörjas inom kort. Försvaret får inte lämnas därhän under denna tid. Därför behövs samarbete. Sverige delar de demokratiska värderingar som finns i Europa och ska fortsatt vara solidarisk med den värdegemenskap som Europeiska Unionen företräder. Då de flesta EU-länderna är medlemmar i försvarsalliansen NATO, så ska Sverige bli medlem i NATO. Med detta får Sverige tillgång till den enda struktur som i dagsläget på ett fullgott sätt kan försvara Sverige och den Europeiska Unionens medlemsländer. Målet är självklart också att Sverige ska kunna ge ett trovärdigt stöd till NATO:s artikel 5 och andra EU-länder i enlighet med den svenska

solidaritetsförklaringen. Som ett första steg är det dock helt nödvändigt att Sverige här och nu tar ett förnyat ansvar för sin egen säkerhet.

Ekonomiska aspekter

Anslaget till försvar och krisberedskap ska höjas för att på sikt landa på en nivå motsvarande cirka 2,5 % av BNP. Men för att tillräckligt fort komma upp till en fullgod nivå på beredskap eller beroende på mer akuta omvärldshändelser som uppstår på vägen mot den önskade nivån kan mer resurser komma att behöva tillföras som engångssummor. På kort sikt bör den så kallade beredskapskrediten lösas ut, för att täcka akuta materiella och övriga brister i försvarsmakten.

Strategiskt viktiga områden

Sverige ska med egna resurser ska kunna försvara sitt territorium, oavsett varifrån fienden kommer. Därför ska försvaret ha militära anläggningar på strategiskt viktiga platser runt om i hela landet. Geostrategiskt är Mälardalsregionen, Göteborgsregionen, Malmöregionen, Gotland och Nordkalotten prioriterade. Alla dessa områden ska kunna försvaras samtidigt mot hot från luften, marken och från sjön.

Självförsörjning av livsmedel

Självförsörjningsförmågan är viktig i en kris- eller krigssituation eftersom livsmedel, mat, är en förutsättning för både försvarets egen förmåga, liksom för medborgarnas överlevnad rent bokstavligt, men också för att brist på livsmedel ger nya konflikter i samhället under kris.

Idag är Sveriges självförsörjningsförmåga kraftigt reducerad, ner till ungefär 50 procent. Det betyder att hälften av dagsbehovet av mat måste importeras för att landets invånare ska klara sig. Vid avskurna importvägar svälter Sverige redan efter en vecka. I själva verket är självförsörjningsgraden snarare noll eftersom det saknas lager för sådant som gör att det går att bedriva livsmedelsproduktion självständigt i landet, så som drivmedel till maskiner eller gödning. Självförsörjningsgraden måste höjas avsevärt. För att åstadkomma detta krävs bland annat skattelättnader på drivmedel, regellättnader för jordbruket och förenklad hantering hos myndigheter. Som en del i återupprättandet av totalförsvaret måste också livsmedels- och bränslelager byggas upp igen.

Personalförsörjning

Det militära försvaret ska utgöras av både värnpliktiga soldater och yrkessoldater. Den långsiktiga målsättningen bör vara att försvaret fortlöpande består av sammantaget cirka 250 000 värnpliktiga och yrkessoldater. Det är också av högprioriterat med en välutbildad och väl motiverad officerskår.

Värnpliktiga ska vara unga män och kvinnor som rekryteras och utbildas för respektive vapenslag. Värnplikten ska utgöra del av en samhällsplikt som unga män och kvinnor ska genomgå från 18 års ålder efter avslutad skolutbildning.

De som inte genomgår militär värnplikt ska istället göra civilplikt. Civilplikten ska innefatta att vara stödresurs för räddningstjänsten, civilförsvaret, förskolor och skolor, inom vården och äldreomsorgen samt inom andra samhällsfunktioner där insatser kan behövas. Genomgången samhällsplikt med ett fullgott betyg ska ses som meriterande för jobb inom statsförvaltning, polis mm.

Hemvärnet har som uppgift att skydda, bevaka, övervaka och stödja samhället vid kris men även delta i strid. Det behöver utökad materiell standard. Samspelet mellan heltidsanställda, värnpliktiga, och hemvärnet är centralt för försvarets totala kapacitet och måste utvecklas. Här är tillräckligt med gemensam övning en viktig faktor.

Försvarsmateriel

En väsentlig del av försvarsförmågan består i kvaliteten på och tillgången till militär utrustning, reservdelar och teknisk kompetens, särskilt i tider av konflikt. Därför vill Medborgerlig Samling att försvaret ska prioritera inköp av svensktillverkade militära produkter när så är möjligt, utan att avkall görs på kvalitetskraven och kostnadseffektivitet. Att ha nära tillgång till reservdelar och service av teknik som används av försvaret är en säkerhetsfråga i sig. Svensk försvarsindustri har gott internationellt renommé och ska stimuleras till att utveckla och tillverka högkvalitativa produkter som också ska få säljas till andra länder. Sådan inriktning ger även fler svenska arbetstillfällen.

Överväganden kring stridskrafter

Försvarsmakten måste självt få definiera sina behov av krigsförband och materiel för att försvara hela Sverige. Politiken ska inte detaljstyra. Men från politiskt håll vill Medborgerlig Samling bidra med några övergripande strategiska prioriteringar i inriktning.

Armén ska ha minst fyra brigader; i Stockholm, Göteborg, Malmö och Boden. Utöver detta ska hemvärnet ansvara för lokalförsvaret i övriga tätorter. Driftvärn ska återupprättas hos samhällsviktiga myndigheter och företag. Gotland ska ha en förstärkt bataljon. Brigaderna ska utökas kraftigt, så att varje brigad har en artilleribataljon med både eldrörsartilleri och raketartilleri med 30 mils räckvidd. Utöver detta ska varje brigad ha en luftvärnsbataljon. Antalet militärpolisbataljoner behöver utökas till tre stycken, lokaliserade i Stockholm, Göteborg och Malmö. Dessa ska kunna ge Polismyndigheten stöd vid behov.

Marinen ska ha basering i Stockholm, Göteborg, Karlskrona och Gotland. Antalet ubåtar ska utökas. Ytstridsfartyg av Visbyklass (motsvarande) ska uppgå till cirka 10 stycken. Dessa ska förses med robotluftvärn. Marinen ska tillföras ett antal fregatter, med

inriktning på kvalificerat robotluftvärn och kvalificerade sjö- och markmålsrobotar. Minröjningskapacitet för att skydda Stockholm och Göteborg måste finnas. Kustartilleriet ska återupprättas med robotsystem som har både sjömåls- och markmålskapacitet.

Flygvapnet ska ha flygdivisioner i Ronneby, Såtenäs, Uppsala och Luleå. Antalet Gripen E ska utökas. Det är också högprioriterat att stridspiloterna får ett tillräckligt antal flygtimmar per år, minst 150 timmar. Transportflyget ska förnyas. Strategiskt luftvärn ska anskaffas till flygvapnet, som har förmåga att bekämpa medeldistansmissiler och kryssningsrobotar. Luftvärnsförmågan ska klara av ballistiska missiler. Luftvärnssystemet ska i fredstid kunna skydda Stockholm och Göteborg. Flygvapnet ska tillföras robotar med markmålskapacitet för att kunna verka mot en potentiell motståndares brohuvud, utskeppningshamnar eller andra vitala resurser. En attackhelikopterbataljon ska också upprättas i Mälardalsregionen.

Armé-, marin- och flygstridskrafter måste erhålla stödfunktioner i tillräcklig omfattning. Särskild vikt ska läggas vid att ha tillräcklig tillgång till logistikresurser, lednings- och underrättelsefunktioner.

Cyberförsvarsförmåga

Den digitala utvecklingen medför en kraftigt stigande exponering för digitala attacker, spionage, brottslighet och terrorism. Allvarliga hot riktas idag mot den politiska makten, kritisk infrastruktur och näringslivet. Fenomen som lågintensiv hybridkrigföring suddar vidare ut gränserna mellan krig och fred, vilket gör situationen mer komplex och svårbedömd. Den ökade sårbarheten kräver en markant upprustning av det svenska cyberförsvaret.

En organisation behöver inrättas med ett strategiskt och övergripande ansvar för det svenska cyberförsvaret. Eftersom ett sådant ansvar idag saknas är den svenska cyberförsvarsförmågan ofokuserad och onödigt decimerad. Cyberförsvarets förstärkning berör främst för MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), MUST (Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten) och FRA (Försvarets Radioanstalt). För FRA:s del handlar det framförallt om att kunna skala upp verksamheten med ett tekniskt detekterings- och varningssystem (TDV). För MSB:s del behövs ökade resurser till att kunna identifiera och bemöta s.k. påverkansoperationer. Uppdraget till MSB måste dessutom förtydligas så att arbetet med informationspåverkan inte innebär att den fria opinionsbildningen riskeras eller inskränks. Särskilda medel för incidentrapportering bör även ingå.